

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**
Економічний факультет
Кафедра глобальної економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Декаан економічного факультету
 ФАКУЛЬТЕТУ ДІБРОВА
28 серпня 2024 р.

«СХВАЛЕНО»
на засіданні кафедри глобальної
економіки
Протокол № 1 від 20 серпня 2024 р.

 Завідувач кафедри
Наталія
ВДОВЕНКО

«РОЗГЛЯНУТО»
Гарант ОП «Міжнародна економіка»
 Олена КІРЕЙЦЕВА

ПРОГРАМА
КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ
для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка»
денної форми навчання

Зі змінами та доповненнями
(Витяг з протоколу № 10 Вченої Ради
економічного факультету від 15.05.2025)

КИЇВ - 2025

Програма комплексного кваліфікаційного атестайного екзамену для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка» денної форми навчання.

Розробники: Діброва А. Д., д.е.н., професор; Кірейцева О. В., к.е.н., доцент.

Рецензенти:

УШЕНКО Н. В., д.е.н., професор кафедри міжнародної економіки Київського столичного університету імені Б. Грінченка.

СТОЛЯРЧУК Я. М. д.е.н., професор, завілувач кафедри міжнародної економіки Київський національний економічний університет імені В. Гетьмана.

Програма затверджена на засіданні кафедри глобальної економіки
Протокол № 1 від 20 серпня 2024 р.

Схвалено вченою радою економічного факультету
Протокол № 2 від 28 серпня 2024 р.

Зміни та доповнення

Протокол № 10 вченої ради економічного факультету від 15.05.2025

ЗМІСТ

ВСТУП	4
Зміст комплексного атестаційного екзамену	6
Оцінювання комплексного атестаційного екзамену	7
Змістовна програма комплексного атестаційного екзамену:	
1. Аналіз ринків	9
2. Бізнес планування	10
3. Економіка зарубіжних країн	11
4. Економіка підприємства	12
5. Економічний аналіз	14
6. Економікс	15
7. Економічні ризики	17
8. Міжнародна економіка	18
9. Міжнародна економічна діяльність України	21
10. Міжнародна торгівля та логістика	22
СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	24
ДОДАТОК 1	28

ВСТУП

Комплексний атестацій екзамен є заключним етапом оцінювання знань, умінь і компетентностей студентів, здобутих у процесі навчання за освітньо-професійною програмою «Міжнародна економіка» спеціальності 051 «Економіка». Він спрямований на визначення рівня готовності випускників до професійної діяльності в умовах глобалізованої економіки та їхньої здатності застосовувати набуті знання у реальних економічних умовах. Метою комплексного кваліфікаційного екзамену є перевірка глибини теоретичної підготовки студентів, їхніх аналітичних здібностей, навичок застосування економічних інструментів та здатності до комплексного розв'язання практичних завдань у сфері міжнародної економіки.

Програма комплексного атестаційного екзамену складена з врахуванням вимог навчального плану для знайомлення студентів з методикою підготовки до іспиту, висвітлює питання основних курсів, які виносяться на іспит. Основні завдання кваліфікаційного екзамену включають:

- Аналіз та застосування фундаментальних економічних теорій – розуміння механізмів функціонування економічних систем, їхнього розвитку та взаємозв'язку на макро- і мікрорівнях.
- Оцінку ефективності діяльності підприємств та їхнього середовища – виявлення внутрішніх і зовнішніх факторів впливу на підприємства, розрахунок ключових економічних показників.
- Дослідження процесів міжнародної економічної діяльності – аналіз зовнішньоекономічної політики України, міжнародної торгівлі, логістичних процесів і структури світових ринків.
- Визначення та оцінку економічних ризиків – виявлення та оцінювання ризиків у міжнародній економічній діяльності, застосування методів мінімізації ризиків.

- Практичне застосування методів економічного аналізу – проведення досліджень, обробка статистичних даних, інтерпретація отриманих результатів для ухвалення обґрунтованих управлінських рішень.
- Розвиток навичок бізнес-планування – формування стратегій розвитку підприємств, складання бізнес-планів із врахуванням міжнародних тенденцій та особливостей ринків.

Комплексний екзамен охоплює питання з таких навчальних дисциплін:

1. Економікс – базові концепції мікро- та макроекономіки, ринкові механізми, взаємодія економічних агентів.
2. Економіка підприємства – особливості управління підприємствами, оцінка фінансово-економічного стану, виробничі та маркетингові стратегії.
3. Міжнародна економіка – аналіз глобальної економічної системи, міжнародних економічних відносин, інтеграційних процесів.
4. Економічний аналіз – методи оцінки ефективності діяльності підприємств, інструменти економічного прогнозування та оцінки фінансових показників.
5. Економічні ризики – види економічних ризиків, методи їхнього оцінювання та мінімізації, страхування ризиків.
6. Міжнародна економічна діяльність України – особливості зовнішньоекономічної політики України, міжнародних економічних зв'язків, участі в глобальних організаціях.
7. Економіка зарубіжних країн – особливості економічних систем різних країн, моделі розвитку національних економік.
8. Аналіз ринків – методи дослідження ринкової кон'юнктури, конкурентного середовища, ціноутворення.
9. Міжнародна торгівля та логістика – теорії міжнародної торгівлі, торговельна політика, глобальні логістичні системи, управління поставками.
10. Бізнес-планування – методологія розробки бізнес-планів, фінансове моделювання, оцінка інвестиційної привабливості проєктів.

ЗМІСТ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Атестаційний екзамен здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Міжнародна економіка» передбачає виконання кваліфікаційних завдань, є формою кваліфікаційних випробувань, яка дозволяє об'єктивно і надійно визначити рівень освітньої і професійної підготовки випускників НУБіП України за освітнім ступенем «Бакалавр».

Атестаційний екзамен здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти складається з трьох етапів:

1-й етап – надання відповідей по теоретичних завданнях з навчальних дисциплін, які включені в програму атестаційного екзамену;

2-й етап – тестова перевірка знань, що формують уміння та навички, зазначені у освітньо-професійній програмі «Міжнародна економіка»;

3-й етап – письмове розв'язання 2-х ситуаційних задач з навчальних дисциплін, зазначених в програмі атестаційного екзамену.

Результати складання екзамену є важливим критерієм оцінки готовності студентів до подальшої професійної діяльності у сфері міжнародної економіки та їхньої конкурентоспроможності на ринку праці. Успішне складання екзамену також відкриває можливість для продовження навчання на магістерських програмах економічного спрямування.

ОЦІНЮВАННЯ КОМПЛЕКСНОГО АТЕСТАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

Комплексний атестаційний екзамен дозволяє оцінити рівень сформованих у студентів професійних компетентностей, здатність критично мислити, аналізувати економічні процеси, розробляти ефективні стратегії для бізнесу та державного управління.

Максимальна оцінка за атестаційний екзамен — 100 балів.

Кожен екзаменаційний білет міститиме:

- 2 відкриті питання (максимум 10 балів за кожне);
- 50 тестових питань (1 правильне питання - 1 бал);
- 2 задачі (максимум 15 балів за кожну).

Оцінювання результатів складання атестаційного екзамену здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти здійснюється згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України».

1. За національною шкалою (4-бальною) шкалою:

- відмінно;
- добре;
- задовільно;
- незадовільно.

2. За 100-бальною шкалою:

- 90-100 балів – відмінно – відмінне виконання з незначними помилками;
- 74-89 балів – добре – вище середніх стандартів, але з деякими помилками;
- 60-74 бали – задовільно – чітко, але зі значними недоліками;
- менше 60 балів – незадовільно.

Виконання всіх завдань атестаційного екзамену для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти є обов'язковим. Незадовільний результат хоча б з одного із завдань тягне за собою виставлення незадовільної оцінки за іспит у цілому. Оцінювання здійснюється окремо для кожного завдання, а

підсумкова оцінка визначається як середнє значення позитивних оцінок, виставлених членами екзаменаційної комісії за всі види екзаменаційних завдань. Рішення екзаменаційної комісії щодо результатів комплексного іспиту, присвоєння студентам кваліфікації та видачі дипломів приймається шляхом відкритого голосування більшістю голосів на закритому засіданні комісії.

ЗМІСТОВНА ПРОГРАМА КОМПЛЕСНОГО КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ЕКЗАМЕНУ

1. АНАЛІЗ РИНКІВ

1. **Методологічні принципи аналізу ринку** – основні підходи, методи збору та аналізу даних, принципи сегментації, використання статистичних методів.
2. **Макросередовище та мікросередовище в дослідженні ринку** – елементи макро- і мікросередовища, вплив глобалізації, SWOT-аналіз.
3. **Інформаційні аспекти маркетингових досліджень** – джерела інформації, первинні та вторинні дані, методи збору, Big Data у маркетингу.
4. **Дослідження ємності ринку та його сегментів** – методи оцінки, вивчення попиту та пропозиції, прогнозування змін.
5. **Дослідження ринкової кон'юнктури** – основні економічні показники, аналіз трендів, методи прогнозування, ризики та невизначеність.
6. **Дослідження конкурентного середовища** – рівень конкуренції, методи аналізу конкурентів, конкурентні стратегії, ринкові позиції.
7. **Процес маркетингового дослідження** – етапи дослідження, методи збору та аналізу даних, методика Д. Аакера, практичні приклади.
8. **Вивчення динаміки та стабільності ринку** – показники динаміки, фактори стабільності, вплив криз, методи аналізу тенденцій.
9. **Структура та аналіз аграрних ринків** – основні сегменти, особливості ринку ресурсів, аграрної продукції та агросервісів.
10. **Місце маркетингу в дослідженні ринку** – роль у бізнес-стратегіях, методи аналізу, маркетингові інструменти, взаємозв'язок із ринковою кон'юктурою.
11. **Аналіз впливу членства України в СОТ та ЗВТ з ЄС** – особливості участі, наслідки для аграрного сектору, конкурентоспроможність, прогноз розвитку.

2. БІЗНЕС ПЛАНУВАННЯ

1. **Взаємозв'язок калькуляції маржинального доходу та виробничого планування** – визначення маржинального доходу, обчислення ефективності виробництва, вплив маржинального доходу на планування виробничих процесів.
2. **Типи та джерела даних в економічному аналізі** – класифікація даних, первинні та вторинні джерела, методи збору та обробки економічної інформації.
3. **Оптимізація виробничо-економічних показників підприємства за допомогою програмного планування I і II** – використання програмного планування для оптимізації витрат, розрахунків економічних показників, застосування оптимізаційних моделей.
4. **Робота з програмою виробничого планування MAX** – структура та функціональні можливості MAX, виконання завдань планування, моделювання виробничих процесів.
5. **Розрахунок системи показників для складання планів підприємства** – аналіз економічних показників, методи розрахунку, використання для формування фінансових та виробничих планів.
6. **Робота з програмою виробничого планування VER** – функції програми VER, аналіз витрат і прибутків, застосування для оптимізації виробничих процесів.
7. **Калькуляція показників рентабельності, стабільності та ліквідності підприємства за допомогою програмного пакету VER** – методи розрахунку рентабельності, ліквідності та стабільності, використання VER для фінансових прогнозів.

3. ЕКОНОМІКА ЗАРУБІЖНИХ КРАЇН

1. **Класифікація країн у світовій економіці** – критерії класифікації, економічні та соціальні характеристики, розподіл країн за рівнем розвитку, категорії країн за індексами добробуту.
2. **Інтеграційні та глобалізаційні виміри світової економічної системи** – поняття глобалізації, регіональні економічні об'єднання, глобальні економічні процеси та їх вплив на країни, міжнародні економічні зв'язки.
3. **Типологічна структура країн світу** – типи економік, класифікація за рівнем індустріалізації, специфіка розвитку за секторами економіки, критерії типології країн.
4. **Регіонально-інтеграційна структура країн світу** – аналіз регіональних інтеграцій, економічні об'єднання, політична та економічна взаємодія країн у межах регіонів, формування інтеграційних угод.
5. **Особливості економічних стратегій розвинутих країн** – характеристики стійких економічних стратегій, інноваційні стратегії, роль технологій та знань у розвитку, макроекономічне управління.
6. **Особливості формування стратегій розвитку країн з транзитивної економіки** – перехід до ринкової економіки, роль приватизації та дерегуляції, економічні реформи в умовах трансформації, особливості структурних змін.
7. **Специфіка економічних стратегій країн, що розвиваються** – адаптація до глобальних тенденцій, економічне зростання та розвиток, проблеми бідності та нерівності, стратегічні інструменти для зростання.
8. **Стратегії макрорегіональних інтеграційних об'єднань** – підходи до інтеграції в межах макрорегіонів, вплив на глобальну економіку, основні інтеграційні ініціативи та їх ефективність.

9. **Міжнародні економічні зв'язки України** – торговельні відносини, економічні угоди, зовнішньоекономічна діяльність, інтеграційні процеси та міжнародне співробітництво України.
10. **Формування міжнародних стратегій економічного розвитку України в умовах сталого розвитку** – стратегічні напрямки сталого розвитку, роль екології в економічних стратегіях, економічні інновації та їх зв'язок з міжнародною політикою.

4. ЕКОНОМІКА ПІДПРИЄМСТВА

1. **Підприємство в ринковій економіці** – роль підприємства в ринковій економіці, типи підприємств, особливості функціонування підприємств у ринкових умовах, взаємодія підприємств з іншими суб'єктами ринку.
2. **Планування діяльності підприємства** – стратегії та тактики планування, короткострокове та довгострокове планування, процеси бюджетування та прогнозування, організація та контроль виконання планів.
3. **Виробнича потужність** – визначення та класифікація виробничих потужностей, ефективність використання потужностей, фактори, що впливають на виробничу потужність підприємства.
4. **Персонал підприємства** – управління персоналом, підбір і набір кадрів, мотивація та навчання працівників, оцінка ефективності праці, культура та мораль на підприємстві.
5. **Майнові активи підприємства** – класифікація майнових активів, роль матеріальних та нематеріальних активів, їх облік і оцінка, управління активами на підприємстві.
6. **Фінансові ресурси підприємства** – джерела фінансових ресурсів, роль власних і позикових коштів, ефективне використання фінансових ресурсів, планування та контроль фінансових потоків.

7. **Інвестиційні ресурси** – види інвестицій, залучення інвестиційних ресурсів, стратегія інвестування, оцінка ефективності інвестицій, ризику та можливості.
8. **Інноваційна діяльність** – значення інновацій для розвитку підприємства, управління інноваційними процесами, роль НДДКР, впровадження нових технологій та продукції.
9. **Витрати підприємства та собівартість продукції** – класифікація витрат, визначення собівартості, вплив витрат на ціноутворення, методи скорочення витрат і підвищення ефективності виробництва.
10. **Ціноутворення на продукцію** – методи ціноутворення, фактори, що впливають на ціни, стратегії ціноутворення, ціна та конкуренція, вплив попиту і пропозиції.
11. **Фінансовоекономічні результати діяльності підприємства** – аналіз фінансових результатів, показники прибутковості, ефективність використання ресурсів, оцінка досягнень підприємства.
12. **Економічна ефективність діяльності підприємства** – методи оцінки економічної ефективності, порівняння витрат і доходів, результати економічних досліджень, підвищення ефективності через оптимізацію процесів.
13. **Фінансовомайновий стан підприємства та методи його оцінки** – фінансовий аналіз підприємства, методи оцінки ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості підприємства.
14. **Конкурентоспроможність продукції та підприємства** – фактори конкурентоспроможності, стратегія підвищення конкурентоспроможності, оцінка конкурентного середовища.
15. **Економічна безпека підприємства** – управління ризиками, захист активів підприємства, методи забезпечення економічної безпеки, інформаційна та фінансова безпека підприємства.

5. ЕКОНОМІЧНИЙ АНАЛІЗ

1. **Економічний аналіз в системі управління підприємством** – роль економічного аналізу в управлінні підприємством, основні методи та інструменти, застосування для прийняття управлінських рішень, інтеграція з іншими функціями управління.
2. **Класифікаційні економічного аналізу** – види економічного аналізу, внутрішній та зовнішній аналіз, стратегічний та оперативний аналіз, класифікація за об'єктами та методами.
3. **Методичні основи економічного аналізу та його інформаційне забезпечення** – методи проведення економічного аналізу, джерела інформації, обробка та аналіз даних, система інформаційного забезпечення.
4. **Теоретичні основи факторного аналізу** – теоретичні засади факторного аналізу, визначення факторів, методи факторного аналізу, застосування для вивчення змін в економічних показниках.
5. **Способи вимірювання впливу факторів в детермінованому аналізі** – детермінований аналіз, методи вимірювання впливу факторів, застосування математичних моделей, аналіз взаємозв'язків між змінними.
6. **Аналіз оборотних активів** – характеристика оборотних активів, методи оцінки ефективності використання, управління ліквідністю та фінансовими потоками.
7. **Аналіз земельних ресурсів** – оцінка земельних ресурсів, фактори, що впливають на ефективність їх використання, методи аналізу продуктивності земель, економічна оцінка землекористування.
8. **Аналіз основних засобів** – оцінка стану основних засобів, методи амортизації, ефективність використання, вплив на виробничу потужність підприємства.

9. **Аналіз трудових ресурсів** – оцінка чисельності та кваліфікації працівників, ефективність використання трудових ресурсів, продуктивність праці, рівень зайнятості.
10. **Аналіз виробництва продукції рослинництва** – обсяг та структура виробництва, аналіз використання ресурсів, фактори, що впливають на врожайність, ефективність технологій.
11. **Аналіз виробництва продукції тваринництва** – аналіз виробничих процесів у тваринництві, ефективність годівлі та розведення, виробництво молока, м'яса та інших продуктів.
12. **Аналіз собівартості виробництва с.-г. продукції** – структурування собівартості, фактори впливу на собівартість, методи зниження витрат, аналіз ефективності виробництва.
13. **Аналіз фінансових результатів діяльності підприємства** – аналіз доходів і витрат, визначення прибутковості, методи оцінки фінансових результатів, ключові показники ефективності.
14. **Аналіз фінансового стану підприємства** – оцінка ліквідності, платоспроможності, фінансової стійкості, аналіз фінансових показників, побудова фінансових моделей для прогнозування.

6. ЕКОНОМІКС

Мікроекономіка

1. **Предмет і метод мікроекономіки** — основні завдання мікроекономіки, методи аналізу, роль ринків і суб'єктів економіки.
2. **Попит, пропозиція та їх взаємодія** — фактори, що впливають на попит і пропозицію, ринкова рівновага, зміни та зсуви кривих.
3. **Еластичність попиту і пропозиції** — види еластичності (цінова, перехресна, за доходом), коефіцієнти та їх інтерпретація.
4. **Теорія поведінки споживача** — корисність, бюджетне обмеження, вибір споживача, криві байдужості та оптимізація.

5. **Індивідуальний і ринковий попит** — формування індивідуального попиту, агрегування до ринкового попиту, фактори впливу.
6. **Теорія фірми: мікроекономічна модель фірми** — цілі фірми, виробнича функція, максимізація прибутку.
7. **Теорія фірми: витрати** — види витрат (постійні, змінні, середні, граничні), короткострокові та довгострокові витрати.
8. **Ринок досконалої конкуренції** — характеристики, рівновага фірми та галузі, економічний прибуток і його зникнення в довгостроковій перспективі.
9. **Монопольний ринок** — причини виникнення монополій, ціноутворення, економічні наслідки, державне регулювання монополій.
10. **Олігополія та монополістична конкуренція** — ознаки ринків, моделі поведінки фірм (модель Курно, цінове лідерство), конкуренція через диференціацію продукту.
11. **Ринок праці** — попит і пропозиція на працю, рівновага на ринку праці, зарплата та безробіття.
12. **Ринок капіталу. Ринок землі** — попит на капітал і землю, процентна ставка, рента, інвестиції.

Макроекономіка.

1. **Предмет, метод та функції макроекономіки** — макроекономічні цілі, об'єкти вивчення, методи аналізу (моделювання, агрегування).
2. **Основні макроекономічні показники** — ВВП, ВНД, національний дохід, індекси цін, рівень зайнятості.
3. **Макроекономічна нестабільність: ділові цикли** — фази циклу (підйом, пік, спад, депресія), причини економічних коливань.
4. **Безробіття та політика зайнятості** — види безробіття (фрикційне, структурне, циклічне), природний рівень безробіття, державна політика.

5. **Інфляція та антиінфляційна політика** — види інфляції (попиту, витрат), наслідки, методи боротьби (монетарні, фінансові заходи).
6. **Базова модель сукупного попиту та сукупної пропозиції** — фактори, що впливають на AD та AS, короткострокова та довгострокова рівновага.
7. **Класична модель макrorівноваги** — саморегулювання економіки, повна зайнятість, гнучкість цін і зарплат.
8. **Кейнсіанська модель макrorівноваги** — нестабільність попиту, роль держави, мультиплікатор інвестицій.
9. **Бюджетно-податкова політика та управління державним боргом** — види податків, бюджетний дефіцит, державний борг і його наслідки.
10. **Грошова система та грошово-кредитна політика** — функції грошей, центральний банк, інструменти монетарної політики (облікова ставка, операції на відкритому ринку).
11. **Макроекономічна рівновага на товарному та грошовому ринках. Модель IS-LM** — крива IS (рівновага на товарному ринку), крива LM (рівновага на грошовому ринку), вплив політики на рівновагу.
12. **Теорія економічного зростання** — екстенсивний та інтенсивний типи зростання, фактори довгострокового розвитку.
13. **Модель економічного зростання Р. Солоу** — нагромадження капіталу, технологічний прогрес, ефект зменшення граничної продуктивності капіталу.

7. ЕКОНОМІЧНІ РИЗИКИ

1. **Економічна сутність і значення ризиків** — визначення економічного ризику, його вплив на підприємства, фактори, що сприяють виникненню ризиків, значення ризиків у стратегічному управлінні.
2. **Характеристика економічного ризику** — види економічних ризиків, фактори, що визначають рівень ризику, характеристика ризиків за ступенем невизначеності та потенційного збитку.

3. **Класифікація ризиків** – класифікація за типами (фінансові, операційні, ринкові тощо), за джерелами виникнення, за впливом на діяльність підприємства, за часовими параметрами.
4. **Якісне оцінювання економічних ризиків** – методи і підходи до якісної оцінки ризиків, інтерв'ю з експертами, SWOT-аналіз, оцінка впливу ризиків на бізнес.
5. **Кількісне оцінювання економічних ризиків** – статистичні методи оцінки ризиків, використання ймовірнісних моделей, аналіз варіацій і коливань, методи прогнозування.
6. **Критерії прийняття рішень в умовах ризику** – критерії для прийняття рішень, теорія очікуваної корисності, аналіз альтернатив за умов невизначеності, інструменти для оцінки ризиків.
7. **Концепція ризик-менеджменту та її основні поняття** – основні принципи ризик-менеджменту, етапи управління ризиками, роль прогнозування та планування у зниженні ризиків.
8. **Міжнародні стандарти ризик-менеджменту** – ISO 31000, COSO, міжнародні підходи до управління ризиками, стандарти оцінки та зниження ризиків у різних галузях.
9. **Напрями і методи мінімізації економічних ризиків** – стратегічні та тактичні методи мінімізації ризиків, використання фінансових інструментів для хеджування, страхівка, диверсифікація.
10. **Теорія ігор в управлінні економічними ризиками** – застосування теорії ігор для аналізу ситуацій з конкурентами та партнерами, стратегічні рішення в умовах невизначеності, нульова сума та ігри з кооперацією.

8. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІКА

1. **Предмет і структура міжнародної економіки** – основні компоненти міжнародної економіки, взаємодія країн у глобальній економічній системі, принципи міжнародних економічних відносин.

2. **Світове господарство як система** – структура світового господарства, роль міжнародних організацій, глобальні економічні процеси, вплив зовнішньої політики на економіку.
3. **Середовище міжнародних економічних відносин** – економічне, політичне і правове середовище міжнародних економічних відносин, міжнародні економічні організації та угоди.
4. **Концепції та теорії міжнародної торгівлі** – класичні та сучасні теорії міжнародної торгівлі, теорія порівняльних переваг, модель Хекшера-Оліна, нові підходи до міжнародної торгівлі.
5. **Міжнародна торгівля** – структура міжнародної торгівлі, основні товарні групи, ключові торгові партнери, глобальні торгові потоки, особливості торгівлі між розвиненими і розвиваючими країнами.
6. **Міжнародна торговельна політика** – стратегії та інструменти міжнародної торгової політики, протекціонізм, вільна торгівля, торгові бар'єри, митні тарифи та квоти.
7. **Міжнародна валютна система** – основи міжнародної валютної системи, валютні курси, роль Міжнародного валютного фонду, валютні резерви та глобальні валютні резерви.
8. **Міжнародний рух капіталу** – іноземні інвестиції, прямі та портфельні інвестиції, трансфер капіталу через глобальні фінансові ринки, роль міжнародних фінансових установ.
9. **Міжнародна трудова міграція** – фактори, що сприяють трудовій міграції, міжнародні угоди в сфері праці, вплив трудової міграції на ринки праці країн-реципієнтів і країн-експортерів.
10. **Міжнародний науково-технічний обмін** – інновації та науково-технічні розробки, обмін знаннями між країнами, вплив технологій на глобальну економіку, міжнародні наукові проекти.
11. **Міжнародна економічна інтеграція** – форми економічної інтеграції, від регіональних угод до глобальних об'єднань, роль інтеграційних блоків у міжнародній економіці.

12. **Європейська економічна інтеграція** – історія та етапи європейської інтеграції, роль Європейського Союзу, внутрішній ринок, економічна та валютна інтеграція ЄС.
13. **Платіжний баланс та міжнародні розрахунки** – концепція платіжного балансу, його складові, вплив зовнішньої торгівлі та інвестицій на платіжний баланс, міжнародні розрахунки та валюти.
14. **Механізм регулювання міжнародної економічної взаємодії** – регулятори міжнародної економіки, міжнародні економічні організації (СВТ, СОТ), багатосторонні та двосторонні угоди, юридичні інструменти регулювання.
15. **Глобалізація та економічний розвиток** – вплив глобалізації на економічне зростання, транснаціональні корпорації, розвиток нових ринків, глобальні фінансові та економічні кризи.
16. **Вплив глобалізаційних процесів на розвиток світового сільського господарства** – міжнародна торгівля сільськогосподарською продукцією, зміни в сільському господарстві під впливом глобалізації, інвестиції у сільське господарство.
17. **Міжнародні комерційні операції: суть, зміст та види** – основні види міжнародних комерційних операцій, особливості контрактів, механізм виконання міжнародних торгових угод.
18. **Міжнародний договір купівлі-продажу** – основні положення міжнародного контракту, правила та умови укладання угоди, права та обов'язки сторін, юридична відповідальність.
19. **Міжнародні торговельні терміни (ІНКОТЕРМС)** – що таке Інкотермс, основні правила Інкотермс, застосування Інкотермс у міжнародній торгівлі, вплив Інкотермс на обов'язки сторін.
20. **Міжнародна комерційна діяльність України в сучасних умовах** – основні напрямки міжнародної комерційної діяльності України, торговельні партнери, вплив політичних та економічних факторів на зовнішню торгівлю.

9. МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ

- 1. Сутність і особливості міжнародної економічної діяльності України**
– основні напрямки міжнародної економічної діяльності, роль зовнішньої торгівлі, міжнародні економічні відносини України, фактори, що впливають на зовнішньоекономічну діяльність.
- 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій в Україні** – державні органи та їх роль, підприємства, банки, міжнародні організації, іноземні партнери, регіональні економічні об'єднання, підприємці та інвестори.
- 3. Експорт і імпорт товарів** – обсяг та структура зовнішньої торгівлі товарами, торговельні партнери, основні експортні та імпортні позиції, вплив торгових обмежень та митних тарифів.
- 4. Особливості міжнародної торгівлі послугами в Україні** – структура ринку послуг, експорт та імпорт послуг, роль ІТ, туризму, транспорту та фінансових послуг, міжнародні угоди та їх вплив на ринок послуг.
- 5. Міжнародні інвестиційні, валютно-кредитні відносини України** – залучення іноземних інвестицій, валютна політика, валютний курс, роль Міжнародного валютного фонду, кредити та позики міжнародних фінансових установ.
- 6. Україна на світових ринках праці та міжнародна трудова міграція**
– українські трудові мігранти, роль трудової міграції для економіки України, міжнародні угоди про працевлаштування, вплив трудової міграції на внутрішній ринок праці.
- 7. Регулювання міжнародної економічної діяльності України** – роль уряду та центральних органів, митне регулювання, правила та стандарти міжнародної торгівлі, міжнародні економічні угоди та їх виконання.
- 8. Особливості митного регулювання міжнародної торгівлі в Україні**
– митна політика України, митні тарифи та квоти, митні процедури,

спрощення митного оформлення товарів, боротьба з контрабандою та порушеннями.

9. **Україна у світових інтеграційних процесах** – участь у міжнародних економічних організаціях, асоціація з ЄС, Зона вільної торгівлі, співпраця з міжнародними економічними та фінансовими структурами.
10. **Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва** – тенденції глобалізації, міжнародні економічні зв'язки, роль міжнародних організацій (ООН, Світова організація торгівлі), глобальні виклики для економік країн.

10. МІЖНАРОДНА ТОРГІВЛЯ ТА ЛОГІСТИКА

1. **Концептуальні підходи до формування системи міжнародних логістичних операцій** – основні теоретичні концепції логістики, принципи міжнародних логістичних операцій, інтеграція логістичних процесів на міжнародному рівні, ефективність логістичних стратегій у глобальному контексті.
2. **Організація та інфраструктурні особливості міжнародної логістики** – структура і роль міжнародної логістики, інфраструктура транспортних і складських систем, управління потоками товарів і послуг, інноваційні технології в міжнародній логістиці.
3. **Логістика виробництва та виробничих процесів на міжнародному ринку** – організація виробничих ланцюгів, управління ресурсами в міжнародному виробництві, роль логістики у оптимізації виробничих процесів на глобальних ринках.
4. **Логістика запасів та складська логістика на міжнародному ринку** – управління запасами, методи зберігання та транспортування товарів, складська інфраструктура на міжнародному рівні, оптимізація складських операцій.

5. **Ринок логістичних послуг на глобальному рівні** – структура ринку логістичних послуг, основні гравці на ринку, тенденції розвитку, вплив глобалізації на логістичні послуги, інновації в сфері логістики.
6. **Теоретичні засади становлення міжнародної торгівлі** – основні теорії міжнародної торгівлі, класичні і сучасні підходи до аналізу торгівлі, роль міжнародних організацій в розвитку торгівлі.
7. **Види міжнародної торгівлі та індикатори розвитку** – види торгівлі (товарна, послугова, міжфірмова), основні індикатори розвитку міжнародної торгівлі, аналіз торгових потоків та індикаторів глобальної торгівлі.
8. **Організаційно-методичні засади здійснення міжнародної торгівлі** – методи та стратегії організації міжнародної торгівлі, міжнародні торгові угоди, технічні стандарти та вимоги в торгівлі, логістичні методи здійснення міжнародної торгівлі.
9. **Регулювання міжнародної торгівлі** – міжнародні торгові правила, митні обмеження, квоти, антидемпінгові заходи, вплив міжнародних організацій на регулювання торгівлі.
10. **Міжнародна торгівля сировинними товарами, послугами, промисловими товарами та результатами інтелектуальної власності** – специфіка торгівлі різними видами товарів, особливості торгівлі послугами та інтелектуальною власністю, вплив інтелектуальної власності на міжнародну економіку.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Мікроекономіка і макроекономіка: Підруч. для студентів ек. спец. закл. освіти: У 2 ч. / С. Будаговська, О. Кілієвич, І. Луніна та ін.; За заг. ред. С. Будаговської. К.: Вид-во Соломії Павличко "Основи", 2003. 517 с.
2. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник.: У 2 кн. Кн.
3. Вступ до аналітичної економії. Макроекономіка. За ред. С. Панчишина і П. Островерха. 4-те вид. випр. і допов. К: Знання, 2020. 723 с.
4. Аналітична економія: макроекономіка і мікроекономіка: Навчальний посібник.: У 2кн. За ред. С. Панчишина і П Островерха. Кн. 2: Мікроекономіка. 4-те., випр. і доп. К: Знання, 2021. 437 с.
5. Базилевич В.Д. Мікроекономіка: підручник. К.: Знання, 2022. 679 с.
6. Гронтковська Г.Е. Макроекономіка: Навч.посібник./ Г.Е.Гронтковська, А.Ф Косік. К.:Центр учбової літератури, 2020. 672с.
7. Канцір І.А. Макро-мікроекономіка: від теорії до практики. Навч.посібник. Львів: «Новий світ», 2021. 443 с.
8. Мікроекономіка: курс лекцій та вправи: Навчальний посібник. 5-те вид., стереотипне. К., Знання. 2022. 211 с.
9. Макроекономіка та макроекономічна політика: Навч.посіб./ А.Ф.Мельник, Т.Л.Желюк, В.Длугопольський, О.В.Панухник. К.: Знання, 2020. 699 с.
- 10.Основні макроекономічні показники/Державний комітет статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 11.Верховна Рада України www.portal.rada.gov.ua
- 12.Кабінет Міністрів України www.kmu.gov.ua
- 13.Міністерство фінансів www.minfin.gov.ua
- 14.Державна податкова служба України www.tax.gov.ua
- 15.Державна служба статистики України www.ukrstat.gov.ua
- 16.Національний інститут стратегічних дослідженьwww.niss.gov.ua
- 17.Центр перспективних соціальних досліджень www.cpsr.org.ua
- 18.Антимонопольний комітет України www.amc.gov.ua
- 19.Діброва А.Д., Байдала В.В., Мірзоева Т.В., Степасюк Л.М., Діброва Л.В., Чміль А.С.
- 20.Формування стратегії диверсифікації аграрного виробництва через поширення практики вирощування нішевих зернових культур. К.: «ЦП «КОМПРИНТ»», 2024. 320 с.
21. Економіко-математичні методи і моделі в галузі управління персоналом: навч. посіб. За заг. редакцією Л.В. Мазник. К. : Кафедра, 2019. 290 с.

22. Економіко-математичні методи та моделі у науково-дослідних роботах: навч. посіб. / за заг. ред. д-ра екон. наук, проф. О. Є. Кузьміна. Львів : Видавництво Львівської політехніки, 2021. 284 с.
23. Козьменко О.В. Економіко-математичні методи та моделі (економетрика): навчальний посібник. Суми: Університетська книга, 2023. 406 с.
24. Кузьмичов А. І. Економетрія. Моделювання засобами MS Excel: навчальний посібник. К. : ЦУЛ, 2019. 214 с.
25. Оптимізаційні методи та моделі в підприємницькій діяльності : Навч. посіб. / Л.О. Волонтир, Н.А. Потапова, І.М. Ушкаленко, І.А. Чіков, Вінницький національний аграрний університет. Вінниця : ВНАУ, 2020. 404 с.
26. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua/>
27. Офіційний сайт Державної служби України з питань праці. URL: <https://dsp.gov.ua/>
28. Офіційний сайт Євростату. URL: <http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home>
29. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
30. Офіційний сайт Продовольчої та сільськогосподарської організації ООН (ФАО). URL: <http://www.fao.org/>
31. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/>
32. Присенко Г. В., Равікович Є.І. Прогнозування соціально-економічних процесів: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2020. 378 с.
33. Продовольча та сільськогосподарська організація ООН (ФАО). URL: <http://www.fao.org/>
34. Руська Р. В. Економетрика: навч. посібник. Тернопіль: Тайп, 2021. 248 с.
35. Теоретичні основи кількісних методів моделювання та прогнозування економічних процесів. URL: http://bookss.co.ua/book_medoti-ekonomyko-statestichnihdoslidzhen_806/3_1.-teoretichn-osnovi-klksnih-metodv-modelyuvannya-taprognozuvannyaekonomichnih-procesv.
36. Флегантов Л.О. Математичне програмування: лекції. Полтава: ПДАУ, 2022. 96 с.
37. Якимова Л. П. Оптимізаційні методи та моделі : практикум в MS Excel : навч.-метод. посіб. Чернівці : Чернівець. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2022. 272 с.
38. Яровий А. А., Ваховська Л. М., Крилик Л. В. Математичні методи дослідження операцій. Лінійне програмування. Частина 1 : навчальний посібник Вінниця : ВНТУ, 2020. 86 с.

- 39.Амеліна А.В., Попова Т.Л., Владимиров С.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. Київ : Центр учб. літ., 2019. 256 с.
40. Бутко М., Шкарлет С. Міжнародні економічні відносини та менеджмент в умовах посилення глобалізаційних процесів : навч. посіб. Київ : Центр навч. літ., 2020. 528 с.
41. Владіміров С. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К.:ЦНЛ. 2019. 256 с.
- 42.Горбач Л., Плотніков А. Міжнародні економічні відносини. К.: Кондор, 2017. 432с.
43. Гуткевич С.О., Корінько М.Д., Сафонов Ю.М. Міжнародна економіка: підруч. 3-є вид., перероблене та доповнене. Вид-во «Діса Плюс», 2021. 428 с. DOI: [https://doi.org/10.31548/economics14\(4\).2023.005](https://doi.org/10.31548/economics14(4).2023.005)
- 44.Діброва Л.В. Міжнародна економіка : навч. посібник. К. : ЦП «Компринт», 2017. 545 с.
- 45.Долаючи обмеження: засади адаптивних рішень та систем : колект. монографія / за ред. проф. А. Д. Діброви, В. Є. Андрієвського. Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України, Ін-т розвитку адаптивних систем. Київ : 2020. 669 с.
- 46.Задоя А.О. , Тарасевич В.М. Міжнародна економіка: підручник. Київ. Центр учбової літератури, 2019. 416 с.
- 47.Зінчук Т., Горбачова І., Ковальчук О. та ін. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. К. : «Центр навчальної літератури», 2019. 512 с.
- 48.Козак Ю.Г., Лук'яненко Д.Г., Макогон Ю.В. Міжнародна економіка: підручник для ВНЗ. Київ : Центр навчальної літератури, 2018. 560 с.
- 49.Козик В.В. Міжнародні економічні відносини: навч. посіб. 9-те вид., стер. К. : Знання, 2019. 469 с.
- 50.А.А. Мазаракі, Т.М. Мельник, Кудирко Л.П. Міжнародні економічні відносини : підручник. К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т. 2018. 612 с.
51. Міжнародна економіка : підручник / В. Г. Герасимчук, С. В. Войтко, Б. С. Серебренніков, Т. В. Сакалош; за ред. В. Г. Герасимчука, С. В. Войтка. Київ : КПП ім. Ігоря Сікорського, Вид-во «Політехніка», 2024. 532 с. URL: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/e9e00ba4-f62f-4473-a957-6a849beacba3/content>
52. Одягайло Б.М. Міжнародна економіка: навч. посіб. К.: Знання, 2015. 395с
53. Економіка підприємства. Підручник. Під заг. ред. д.е.н., проф. Ковальської Л.Л. та проф. Кривов'язюка І.В.. Київ. Видавничий дім «Кондор», 2020. 620 с.
54. Економіка підприємства. Навчальний посібник. За ред. проф. А.І. Яковлєва, доц. Ларки Л.С. Харків. НТУ «ХПІ», 2018. 516 с.

55. Економіка підприємства: навчальний посібник. О.І. Лисак, Л.О. Андрєєва, Л.О. Болтянська. Мелітополь. Люкс, 2020. 272 с.
56. Економіка підприємства: підручник. за заг. ред. Л. Г. Ліпич. Луцьк. Вежа-Друк, 2021.
57. Міжнародна економічна діяльність України: підручник. А. А. Мазаракі, Т. М. Мельник, О. В. Гончаренко та інші. КНТЕУ. 2021. 704 с.
58. Митний Кодекс України: чинне законодавство станом на 13.0.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17>
59. Закон України «Про Кабінет Міністрів»: чинне законодавство станом на 27.12.2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/794-18>.
60. Закону України «Про Національний банк»: чинне законодавство станом на 19.01.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14>.
61. Закони України «Про зовнішньоекономічну діяльність»: чинне законодавство станом на 13.02.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/959-12>.
62. Закон України «Про режим іноземного інвестування»: чинне законодавство станом на 01.02.2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/93/96-вр>.
63. Рибчук А.В., Ковенська О.А., Антофій Н.М. Економічний аналіз: теорія і практика : навч.-метод. посіб. Київ, 2020. 220 с.
64. Черниш С.С. Економічний аналіз. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 256 с
65. Крикавський Є. В. Логістика та управління ланцюгами поставок: навч. посіб Львів: Видавництво “Львівська політехніка”, 2020. 804 с. 8.
66. Глобалізація і безпека розвитку: Монографія / О.Г.Білорус, Д.Г.Лук'яненко та ін.; керівник авт. Колективу і наук. ред. О.Г.Білорус. К.:КНЕУ 2021. 625 с.
67. Кононенко, Л. В. Трансформування міжнародної торгівлі в умовах глобалізації і цифровізації економіки. Наука і техніка сьогодні. 2022. № 5 (5). С. 110-121.
68. Разінькова М. Ю. Міжнародний розвиток бізнесу: проблеми та шляхи їх вирішення. Економічний простір. 2019. № 151. С. 91-100.

ДОДАТОК 1

Приклад білету атестаційного екзамену

Теоретичне запитання <i>(максимальна оцінка 10 балів за відповідь на кожне запитання)</i>
1. Міжнародна економічна система: сутність та її елемент
2. Особливості ціноутворення в міжнародній торговій практиці
Практичні завдання (задачі) <i>(максимальна оцінка 15 балів за відповідь на кожне завдання)</i>
Задача 1. Є дані про платіжний баланс країни за певний рік (млн. доларів США): Експорт товарів: 1200 Імпорт товарів: 1500 Експорт послуг: 300 Імпорт послуг: 200 Доходи від інвестицій (отримані): 100 Доходи від інвестицій (виплачені): 150 Поточні трансферти (отримані): 50 Поточні трансферти (виплачені): 30 Прямі інвестиції за кордон: 200 Прямі інвестиції в країну: 250 Портфельні інвестиції за кордон: 100 Портфельні інвестиції в країну: 80 Інші інвестиції за кордон: 50 Інші інвестиції в країну: 70 Завдання: 1. Розрахуйте поточний рахунок платіжного балансу. 2. Розрахуйте рахунок капітальних операцій. 3. Розрахуйте фінансовий рахунок. 4. Визначте загальний платіжний баланс країни.
Задача 2. Українська компанія експортує соняшникову олію на суму 1 млн 200 тис. ум. од. Собівартість продукції - 800 тис. ум. од., транспортні витрати - 100 тис. ум. од., митні платежі – 5 % від вартості контракту. Розрахуйте чистий прибуток компанії від операції та рівень рентабельності експорту.
Тестові завдання <i>(кожен тест оцінюється в 1 бал, максимальна оцінка 50 балів за відповідь на тестові завдання)</i>
Питання 1. Як вплинув воєнний стан на експорт пшениці з України у 2022–2024 роках? а) збільшив обсяги експорту б) не вплинув в) значно обмежив експорт через блокування портів г) зробив експорт дешевшим
Питання 2. Чи існують експортні мита на аграрну продукцію в Україні станом

на 2025 рік? а) так, на всю аграрну продукцію б) так, але лише на окремі культури (наприклад, насіння соняшнику) в) ні, експортні мита повністю скасовані г) застосовуються тільки при торгівлі з країнами ЄС
Питання 3. З якою організацією Україна має зону вільної торгівлі, що передбачає зниження тарифів на аграрну продукцію? а) СОТ б) Європейський Союз в) Митний союз ЄАЕС г) Північноамериканська угода про вільну торгівлю (НАФТА)
Питання 4. Яка форма державної підтримки найбільш поширена для стимулювання експорту аграрної продукції? а) пряма заборона на експорт б) експортні субсидії в) встановлення високого імпортного мита г) введення податку на експорт
Питання 5. Якою є мета встановлення мінімальних закупівельних цін на аграрну продукцію? а) зниження собівартості продукції б) захист інтересів експортерів в) гарантування доходу виробникам г) підвищення імпорту продовольства
Питання 6. Як держава регулює внутрішні ціни на зернові в Україні? а) через укладання прямих угод із фермерами б) через заборону експорту в) через закупівельні інтервенції та резерви зерна г) через встановлення фіксованої роздрібною ціни
Питання 7. Який основний чинник впливає на ціноутворення соняшникової олії в Україні? а) вартість пального б) міжнародні котирування олії в) вартість оренди землі г) рівень заробітної плати в агросекторі
Питання 8. Системний фактор подальшого розвитку національної економіки, лібералізація зовнішньої торгівлі, а також можливість українським експортерам отримати передбачуваний план співпраці на світових ринках та здатність врегулювання поточних торговельних проблем й спірних питань при здійсненні міжнародної торгівлі – це: а) членство в СОТ б) членство у ПВЗВТ в) членство у ОБСЄ г) членство у Світовому банку
Питання 9. Еластичність пропозиції за ціною – це:

- а) відсоткова зміна величини пропозиції, викликана збільшенням ціни на 1%
- б) відсоткова зміна величини пропозиції, викликана зменшенням ціни на 1%
- в) відсоткова зміна величини пропозиції, викликана збільшенням попиту
- г) відсоткова зміна величини пропозиції, викликана попитом

Питання 10. Оберіть види оцінки ризику:

- а) якісна
- б) статистична
- в) кількісна
- г) об'єктивна

Питання 11. Політичний і галузевий ризики відносять до:

- а) статичних
- б) динамічних
- в) позиційних
- г) альтернативних

Питання 12. Які функції виконує економічний ризик:

- а) загальну, приватну, специфічну
- б) інноваційну, регулятивну, захисну, аналітичну
- в) соціальну, економічну, політичну
- г) інноваційну, аналітичну, соціальну, дескриптивну

Питання 13. Створення спеціальних резервних фондів у натуральній або грошовій формі (фондів самострахування або фондів ризику) є методом:

- а) уникнення ризику
- б) компенсації ризику
- в) збереження ризику
- г) передачі ризику

Питання 14. Основні риси економічного ризику:

- а) суперечливість
- б) альтернативність
- в) невизначеність
- г) прогнозованість

Питання 15. Ступінь ризику – це:

- а) ймовірнісна, слабо вимірювана величина, що визначає можливість настання тієї або іншої події з даною послідовністю дій
- б) ймовірність небажаних наслідків і величина цих наслідків відповідно
- в) ймовірність отримання результату меншого за значення, яке вимагається
- г) ймовірність появи випадку втрат (ймовірність реалізації ризику), а також розмір можливого збитку від нього

Питання 16. Характерними ознаками критичного ризику є:

- а) нечасті випадки настання ризику
- б) високий рівень прогнозованості
- в) середній рівень ймовірності виникнення певного рівня втрат
- г) порушення системи такою мірою, яке призводить до зміни поставлених цілей

Питання 17. Основні форми профілактики ризиків:

- а) уникнення ризиків

- б) диверсифікація ризиків
- в) страхування ризиків
- г) лімітування ризиків

Питання 18. Переміщення товарів через територію України без використання цих товарів на зазначеній території – це:

- а) бартер
- б) реекспорт
- в) транзит
- г) реімпорт

Питання 19. Повернення робочої сили на батьківщину - це:

- а) міграція
- б) імміграція
- в) еміграція
- г) рееміграція

Питання 20. Які ризики міжнародної економічної діяльності виокремлюють за ознакою видів втрат, що виникають в результаті реалізації ризиків:

- а) короткострокові і довгострокові
- б) кількісні і якісні
- в) ризики, від яких можна застрахуватися і ризики, від яких не можна застрахуватися
- г) ризики зовнішньоекономічної операції

Питання 21. Зовнішньоекономічний договір (контракт) – це:

- а) домовленість двох або більше суб'єктів зовнішньоеко-номічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності
- б) іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності
- в) домовленість двох або більше вітчизняних суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності
- г) домовленість двох суб'єктів зовнішньоекономічної у зовнішньоекономічній діяльності

Питання 22. У структурі світової торгівлі найбільший товарооборот здійснюють країни:

- а) Азії
- б) Європи
- в) Африки
- г) Америки

Питання 23. Теза «Основою багатства націй та народів є міжнародний поділ праці та відповідна йому спеціалізація різних країн на виробництві тих товарів, щодо яких вони мають абсолютні переваги» належить:

- а) А. Сміту
- б) В. Леонтьєву

в) П. Самуельсону г) М. Портеру
Питання 24. Суб'єктами міжнародних економічних відносин на макrorівні виступають: а) підприємства б) міжнародні організації в) окремі особи г) галузі економіки
Питання 25. Найвищим рівнем розвитку міжнародних економічних відносин є: а) міжнародні економічні контакти б) міжнародна економічна взаємодія в) міжнародне економічне співробітництво г) міжнародна економічна інтеграція
Питання 26. Сукупність національних економік, пов'язаних між собою мобільними факторами виробництва - це: а) міжнародна економічна система б) міжнародна економіка в) світове господарство г) національна економіка
Питання 27. Вкажіть формулу, за якою визначається експортна квота: а) $E_k = (\text{Обсяг експорту за рік} / \text{Величина ВВП за відповідний період}) \times 100$ б) $E_k = (\text{Обсяг імпорту за рік} / \text{Величина ВВП за відповідний період}) \times 100$ в) $E_k = (\text{Обсяг зовнішньоторговельного обороту за рік} / \text{Величина ВВП за відповідний період}) \times 100$.
Питання 28. Під експортом розуміють: а) вивезення за кордон країни товарів, призначених для продажу на іноземних ринках або для переробки в інших країнах б) ввезення з-за кордону товарів, послуг та результатів інтелектуальної власності, призначених для реалізації на внутрішньому ринку в) вивезення за кордон раніше завезених, імпортованих, товарів, які не були перероблені в країні, з метою їх перепродажу іншим країнам у тому самому вигляді або після певної обробки г) зворотне ввезення з-за кордону раніше вивезених вітчизняних товарів, які не були піддані там переробці
Питання 29. Різниця між вартісними обсягами експорту та імпорту – це: а) торговельний баланс б) платіжний баланс в) зовнішньоторговельний оборот г) сальдо торговельного балансу
Питання 30. Який показник показує зміну попиту залежно від зміни ціни? а) еластичність попиту б) ємність ринку в) рентабельність

г) обсяг продажу

Питання 31. Упорядкуйте назву методики прогнозування відповідно до її визначення

1. Аналогові моделі	А. Використовується переважно в довгострокових прогнозах або за відсутності достатньо достовірної інформації
2. Нормативний метод прогнозування	В. Базується на використанні відповідних норм (наприклад, фізіологічних норм споживання продуктів харчування, норм забезпечення сімей культурними та побутовими товарами)
3. Метод експертних оцінок	С. Коли сприятливі показники ринкової ситуації в будь-якому регіоні чи країні розглядаються як прогноз
4. Метод екстраполяції	Д. Є описом даних процесів за допомогою математичних формул, рівнянь та нерівностей
5. Математичне моделювання	Е. Технічне, механічне згладжування динамічних рядів, трендових моделей. Метод базується на вивченні минулих та сучасних закономірностей розвитку економічного явища та поширення цих закономірностей на майбутнє

Питання 32. До якого виду кон'юнктури відносяться показники внутрішнього товарообороту:

- а) загальногосподарської кон'юнктури
- б) кон'юнктури товарного ринку
- в) обох видів кон'юнктури
- г) галузевої кон'юнктури

Питання 33. Що представляє собою потенціал ринку даного товару:

- а) максимальна кількість покупок, яку можуть здійснити всі покупці даного товару на певній території, за певний період часу, в певному маркетинговому середовищі. При певному змісті маркетингової програми
- б) фактичний обсяг реалізованих на ринку товарів, в умовах, що склалися
- в) це та частина ринку, яку займає фірма своїм товаром
- г) максимальний фактичний обсяг проданих на ринку товарів

Питання 34. Попит еластичний тоді, коли:

- а) коефіцієнт еластичності більший одиниці
- б) коефіцієнт еластичності менший одиниці
- в) коефіцієнт еластичності дорівнює одиниці
- г) коефіцієнт еластичності більший або дорівнює одиниці

Питання 35. Загальні потенційні переваги членства в СОТ:

- а) підвищення рівня життя населення
- б) стимулювання економічного зростання
- в) покращення умов ведення бізнесу
- г) ефективніше державне управління

д) врегулювання торговельних спорів за допомогою механізмів СОТ
Питання 36. Загальна оцінка умов діяльності підприємства передбачає вивчення ... а) місце розташування, технологічних та природнокліматичних умов б) природнокліматичних умов, рівня забезпеченості підприємства виробничими ресурсами в) виробничої та маркетингової діяльності підприємства, стан розрахунково-платіжної дисципліни г) місце розташування, природнокліматичних та економічних умов
Питання 37. Зовнішньою функцією бізнес-плану є: а) опрацювання механізму самореалізації, тобто цілісної, комплексної системи управління реалізацією підприємницького проекту; б) ознайомлення різних суб'єктів ділового світу із сутністю та основними аспектами реалізації конкретної підприємницької ідеї; в) залучення позичкового капіталу для розвитку підприємства; г) відображення стратегії підприємства.
Питання 38. Бізнес-план складають у випадку: а) створення підприємства; б) ліквідації підприємства; в) створенні нового виробництва; г) усі відповіді правильні.
Питання 39. Стратегія - це: а) план управління підприємством, спрямований на закріплення його позицій, задоволення потреб та досягнення визначених цілей; б) дії та підходи управлінського персоналу щодо досягнення встановлених показників діяльності; в) комплексний план, сформований для здійснення місії організації та досягнення її цілей; г) всі відповіді правильні; д) правильної відповіді немає.
Питання 40. Місія підприємства - це: а) кінцевий стан, якого підприємство сподівається досягти у певний момент у майбутньому; б) мета існування підприємства, яка має бути досягнута у плановому періоді.
Питання 41. Основною метою стратегічного планування є: а) швидка і адекватна реакція підприємства на зміну умов ринку, поведінку конкурентів, розвиток науково-технічного прогресу; б) визначення сприятливих можливостей і небезпеки для підприємства, а також ідентифікування ключових факторів успіху в даній сфері бізнесу; в) виявлення сильних і слабких сторін підприємства.
Питання 42. Зміст і структура бізнес-плану залежить: а) від майбутніх інвесторів і кредиторів; б) від розмірів бізнесу і фінансових ресурсів; в) від специфіки сфери майбутнього бізнесу;

- г) всі відповіді правильні;
 д) правильні відповіді а) та б); е) правильні відповіді б) та в);
 є) правильних відповідей немає.

Питання 43. В якому розділі бізнес-плану необхідно детально описати підприємство, щоб переконати інвестора в тому, що воно має налагоджене виробництво і можливості працювати прибутково:

- а) виробничий план;
 б) маркетинг-план;
 в) галузь, фірма та її продукція;
 г) організаційний план.

Питання 44. 24. Якими принципами слід керуватися при розробці бізнес-плану:

- а) неперервності;
 б) багатоваріантності; в) науковості;
 г) оптимальності; д) ритмічності;
 е) концентрації;
 є) збалансованості;
 ж) всі варіанти правильні;
 з) правильні відповіді а, б, в, г; і) правильні відповіді в, г, д, е;
 ї) правильні відповіді а, б, в, г, є.

Питання 45. Класифікуйте цикли за їх визначенням:

1. Пожвавлення	А. Активність товарного ринку послаблюється, ціни мають тенденцію до зниження
2. Депресія	В. Починається зростання у виробництві та торгівлі товарами
3. Зростання	С. Темпи ділової активності на товарному ринку зростають, ціни продовжують зростати
4. Інфляція	Д. Промислова та торговельна активність завмирає, контракти не виконуються щонайменше на 50%, поставки не оплачуються, запаси збільшуються, ціни падають
5. Криза	Е. Зростання виробництва та торгівлі призупиняється, ціни на товари сповільнюються

Питання 46. Метод економічного аналізу це:

- а) розкладання цілого на частки (деталізація)
 б) діалектичний метод пізнання
 в) сукупність методів, прийомів, правил і аналітичних процедур дослідження економіки підприємства
 г) система категорій, наукового інструментарію і регулятивних принципів, які допомагають дослідити діяльність підприємства

Питання 47. За допомогою яких методів виявляють кількісний вплив основних факторів на зміну валового виробництва продукції

рослинництва?

- а) групування
- б) кореляції
- в) порівняння
- г) ланцюгових підстановок

Питання 48. Економічну ефективність використання землі під товарними культурами визначають за показниками:

- а) урожайність культур, собівартість 1 ц продукції
- б) вартість продукції (основної, побічної, супутньої) з 1 га
- в) рівень товарності продукції
- г) чистий дохід з 1 га

Питання 49. Забезпеченість господарства робочою силою найбільш повно визначають порівнянням:

- а) коефіцієнтом використання фонду робочого часу
- б) показників навантаження сільськогосподарських угідь на 1 працівника аналізованого господарства з середніми показниками по району
- в) наявної кількості працівників у звітному році з їх чисельністю у попередні роки
- г) наявної кількості працівників з потребою в них

Питання 50. Система показників економічної ефективності

сільськогосподарського виробництва складається з таких груп показників:

- а) економічної ефективності використання землі, основних і оборотних засобів, ефективності праці та реалізації продукції
- б) забезпеченості підприємства земельними, основними, оборотними та трудовими ресурсами
- в) економічної ефективності використання землі, основних і оборотних засобів, ефективності праці та фінансових ресурсів
- г) економічної ефективності використання землі, основних і оборотних засобів, ефективності праці та окупності витрат